

Sociale analyse van de H-buurt

Manja Abraham
Justin de Kleuver

Sociale analyse van de H-buurt

Amsterdam, 8 november 2007

Manja Abraham
Justin de Kleuver

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	De H-buurt	3
1.2	Achtergrond	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Onderzoeksopzet	6
2.1	Doel	6
2.2	Opzet	6
2.3	Bouw en ligging	6
3	Buurt en bevolkingskenmerken	9
3.1	Demografisch	9
3.2	Sociaal-economische status	12
3.3	School en leerplicht	14
3.4	Wonen	17
4	Veiligheid en criminaliteit	20
4.1	Overlast	20
4.2	Criminaliteit	23
4.3	Aanpak van de problemen	26
5	Bewonersenquête	28
5.1	Doel en opzet van de bewonersenquête	28
5.2	Uitkomsten	29
5.3	Conclusie	31
6	Conclusies	32
6.1	De buurt	32
6.2	De straten	34
6.3	Aanbevelingen	36
	Bijlagen	
Bijlage 1	Geïnterviewde sleutelpersonen	41
Bijlage 2	Responseverantwoording bewonersenquête	42

1 Inleiding

1.1 De H-buurt

De H-buurt in stadsdeel Amsterdam Zuidoost heeft een jonge bevolkingsopbouw en kent bewoners met zeer diverse culturele achtergronden. Het grootste deel van de bebouwing bestaat uit hoogbouwcomplexen. Sociale huur domineert hoewel de afgelopen jaren in sommige complexen een flink deel van de woningen in particuliere handen is overgegaan. Een aanzienlijk deel van de H-buurt is inmiddels gerenoveerd in het kader van de vernieuwingsoperatie in de Bijlmermeer. Daarbij is de bevolkingssamenstelling grotendeels intact gebleven.

De H-buurt kampte, net als de rest van de Bijlmermeer, met problemen op het gebied van onder meer werkloosheid, (jeugd)criminaliteit en (drugs)overlast. De vernieuwingsoperatie heeft tot doel om deze problemen sterk te verminderen¹. Ondanks dat de vernieuwingsoperatie voor wat betreft de H-buurt aan zijn laatste fase begint bestaat de indruk bij het stadsdeel, de politie en de woningcorporaties dat de problematiek niet vermindert.

Om de problemen gezamenlijk aan te pakken werd een projectgroep opgericht waarin het stadsdeel, de politie en de corporaties de krachten hebben gebundeld. De projectgroep gaat een sociaal veiligheids- en stimuleringsplan voor de H-buurt maken. Deze sociale analyse moet daarvoor de basis vormen.

Hoewel in deze sociale analyse veel gesproken wordt over problemen, betekent dat niet dat de bewoners overwegend negatief zijn over het wonen in de H-buurt. Er is ook veel dat aantrekkelijk zal worden gevonden aan wonen in de H-buurt. Zo zijn de woningen voor een groot gedeelte gerenoveerd, is het parkeren er nog steeds gratis en is de buurt behoorlijk groen. Daarnaast kent de buurt uitstekende voorzieningen in de nabijheid: de Amsterdamse Poort en de Arenaboulevard, diverse basisscholen, het Bijlmerpark en wat betreft verkeersinfrastructuur, station Bijlmer en de A9.

Noot 1 De vernieuwingsoperatie loopt van 1994 tot 2011 en heeft het overkoepelende doel om de Bijlmer op hetzelfde niveau te krijgen als het stedelijk gemiddelde (ten aanzien van criminaliteit, overlast, inkomen, opleidingsniveau, et cetera).

Amsterdams Poort

1.2 Achtergrond

Focus op de buurt

De afgelopen jaren zijn buurten en wijken steeds meer het focuspunt geworden van sociaal beleid. Dit blijkt onder meer uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de zogenaamde 40 wijken van Vogelaar.

De WMO spreekt van een gebiedsgerichte aanpak waarbij op wijkniveau leefbaarheid en sociale cohesie moeten worden gestimuleerd. De aanpak richt zich niet alleen op hulpbehoevenden zoals gehandicapten en mantelzorgers, maar tevens op de gehele gemeenschap in de wijk. De gedachte daarbij is dat als de bewoners in de wijk in grotere mate voor elkaar zorgen, hulpbehoevenden minder geneigd zullen zijn een beroep te doen op zorginstellingen en langer in staat zullen zijn om zelfstandig te blijven wonen. Dat bespaart bovendien geld.

Op dit moment is minister Vogelaar bezig haar 40 wijken te bezoeken. Ook de Bijlmer maakt deel uit van de lijst. Waar de nadruk vanuit Vrom tot voor kort sterk gericht was op fysieke herstructurering van wijken ('stenen stapelen') verschuift nu de aandacht naar sociaal beleid. Op de site van het ministerie wordt een probleemwijk omschreven als 'een wijk waar problemen zich opstapelen rond wonen, werken, leren, integreren en veiligheid. En waar de bewoners dit ook daadwerkelijk als een probleem ervaren.'

Samenhangende problemen

Het lijkt er op dat problemen in een wijk of buurt nooit alleen komen. Diverse onderzoeken bevestigen dit beeld. Het ene probleem hangt met het andere samen. Een lagere sociaal-economische uitgangspositie hangt bijvoorbeeld samen met verloedering en jeugdproblematiek².

Zo concludeert de Kanskaart voor Nederland³ dat het aandeel werklozen de mate van verloedering in een wijk (overlast, vernieling, vervuiling en diefstal) goed verklaart.

Noot 2 Overigens is niet direct duidelijk wat oorzaak en gevolg is.

Noot 3 SEV, Atlas voor gemeenten, Sociaal en Cultureel Planbureau. (2005). *Kanskaart van Nederland*. Rotterdam: SEV.

Uit rapporten van de Vrije Universiteit en de Universiteit Leiden blijkt dat kinderen van alleenstaande ouders vaker slachtoffer zijn van verwaarlozing en kindermishandeling. Voor een deel hangen die effecten samen met het feit dat alleenstaande ouders vaak arm zijn en werkeloos⁴. Het Centraal Planbureau⁵ laat zien dat voortijdig schoolverlaten vaker voorkomt bij allochtone leerlingen, jongeren met een relatief lage sociaal-economische achtergrond en bij kinderen uit éénoudergezinnen. In wijken en buurten waar sprake is van één probleem vinden we dus vaak ook andere problemen.

Integrale aanpak

Omdat de focus tegenwoordig vaak gebiedsgericht is en omdat blijkt dat problemen met elkaar samenhangen wordt steeds vaker gestreefd naar een integrale aanpak op wijk- of buurtniveau. Een integrale aanpak op wijk- of buurtniveau kent twee uitdagingen.

Ten eerste zijn de lokale overheid en de partijen die sociaal beleid uitvoeren vaak sectoraal georganiseerd. Een integrale aanpak vergt dus afstemming tussen alle betrokken partijen. Dat kost tijd en energie. Er gebeurt vaak al veel in een buurt en soms is het een hele klus om zaken meer in samenhang aan te pakken.

Ten tweede is de buurt of de wijk dan wel het focuspunt van de aanpak, maar ligt de oplossing niet altijd op het niveau van de buurt of de wijk. Zo komen hangjongeren die overlast in de ene buurt geven soms uit een andere buurt.

Een ander voorbeeld is de problematiek rond voortijdig schoolverlaten op middelbare scholen. Deze openbaart zich in scholen die buiten de buurt, de wijk of soms zelfs buiten het stadsdeel liggen.

Een gedeelde analyse van de problematiek kan een startpunt vormen voor een gezamenlijke aanpak.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksopzet gegeven en wordt de bouw en ligging van de H-buurt geïntroduceerd. Hoofdstuk 3 behandelt de bevolkingskenmerken. Er is aandacht voor de bevolkingsopbouw- en samenstelling, de sociaal-economische situatie van de bewoners, voor de onderwijssituatie en de mate waarin de bewoners verhuizen. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de overlast en criminaliteit in de H-buurt. Hoofdstuk 5 behandelt de kijk van de bewoners op de buurt. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken.

Noot 4 Trappenburg, M. (2007, 28 april). *Preek*. NRC-Handelsblad, p. 13. Zie tevens www.piresearch.nl en www.wodc.nl.

Noot 5 Centraal Planbureau. (2006). *Voortijdig schoolverlaten in Nederland: omvang, beleid en resultaten*. Den Haag: CPB.

2 Onderzoeksopzet

2.1 Doel

Het doel van deze sociale analyse is om op straatniveau inzicht te krijgen in de bevolkingskenmerken en de veiligheids- en criminaliteitssituatie in de H-buurt.

De vragen die daarbij gesteld worden zijn:

- 1 Wat zijn de belangrijkste problemen?
- 2 Waar en hoe manifesteren die zich?
- 3 Door wie worden ze veroorzaakt?
- 4 Wat is de huidige aanpak van de genoemde problemen en wat zijn daarbij de knelpunten?
- 5 Wat vinden bewoners van de buurt?

2.2 Opzet

Er is gekozen voor een drieledige aanpak: het verzamelen van secundaire gegevens en het interviewen van sleutelpersonen.

Secundaire gegevens (gegevens die reeds zijn verzameld door derden) zijn bij betreffende instanties opgevraagd, per straat. Het gaat hier om 'harde' registratiegegevens van O+S, DWI, SDZO (stadsdeel Zuidoost), politie Amsterdam-Amstelland en de woningcorporaties (Rochdale en Ymere).

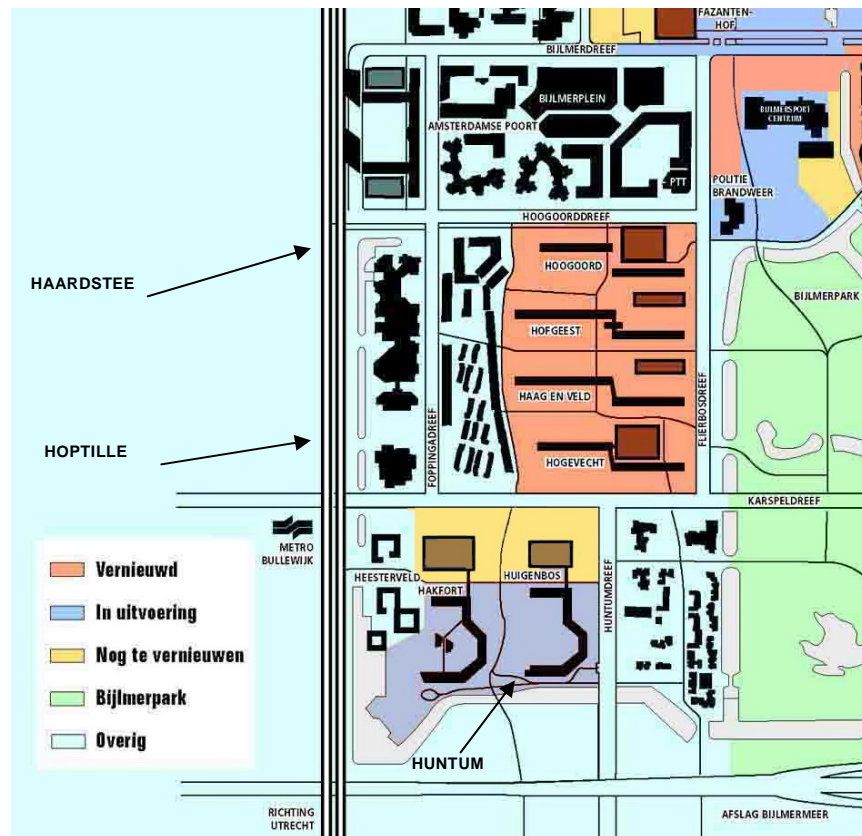
Om inzicht te krijgen in de sociale problematiek (in het bijzonder met betrekking tot overlast, eenoudergezinnen, schulden en schooluitval) werd informatie verzameld tijdens gesprekken met vertegenwoordigers van de woningcorporaties, scholen, welzijns- en jongerenwerk, wijkagenten en het stadsdeel. Uiteindelijk hebben er 11 interviews plaatsgevonden. In bijlage 1 staan de gesproken personen genoemd.

Als sluitstuk van de analyse is een enquête gehouden onder bewoners. Er is hen gevraagd naar hun mening over de buurt, wat zij missen, welke oplossingen zij zien en of en zo ja wat zij doen voor de buurt.

2.3 Bouw en ligging

De H-buurt bestaat uit tien straten:

- Hoogoord
- Hofgeest
- Haag en Veld
- Hogevecht
- Haardstee
- Hoptille
- Huigenbos
- Hakfort
- Heesterveld
- Huntum

Bron: Projectbureau Vernieuwing Bijlmermeer (stand 2006)

De buurt wordt wel ingedeeld in de 'oude H' en de 'nieuwe H'. Het is een onderscheid dat onder meer door de politie gehanteerd wordt: beide gebieden hebben een eigen buurtregisseur.

De oude H bestaat onder meer uit hoogbouwflats:

- Hoogoord
- Hofgeest
- Haag en Veld
- Hogevecht

Iedere straat bestaat uit twee complexen. De complexen zijn in het bezit van woningcorporatie Rochdale. In alle gebouwen, met uitzondering van Haag en Veld, is een flink deel van de woningen in particulier bezit. De helft van de woningen in Hoogoord, een deel van de woningen in Hofgeest (aan de kant van Huigenbos) en een deel van de woningen in Hogevecht zijn koopwoningen. Per twee straten is er één huismeester (Haag en Veld en Hogevecht; Hofgeest en Hoogoord) die toezicht houdt, laat repareren en schoonmaken, etc. Alle flats zijn gerenoveerd.

Aan de westkant van de hoogbouw ligt het andere deel van de oude H:

- *Haardstee*
Het complex Haardstee bestaat uit galerijwoningen met vijf verdiepingen. Het is grotendeels eigendom van Eigen Haard, enkele woningen zijn in particulier bezit.
- *Hoptille*
In Hoptille worden meestal twee delen onderscheiden. Ten eerste de portiekachtige woningen van 3 verdiepingen aan de kant van de oude H.

Ten tweede de grondgebonden eengezinswoningen en enkele atelierwoningen aan kant van de Foppingadreef. Hoptille is eigendom van en wordt beheerd door Ymere.

De nieuwe H bestaat uit:

- *Hakfort*
- *Huigenbos*
Beide flats zijn honingraat hoogbouwflats, gebouwd in de stijl die zo kenmerkend was voor de (oude) Bijlmer. De complexen zijn in het bezit en beheer van Rochdale. De flats worden momenteel gerenoveerd; Hakfort is bijna klaar en Huigenbos zit er middenin.
- *Heesterveld*
De woningen in Heesterveld zijn laagbouwwoningen. Hoewel de woningen ruim zijn, staan ze erg op elkaar. De woningen zijn in bezit van en worden beheerd door Ymere.
- *Huntum*
De villa-achtige grondgebonden woningen in Huntum zijn koopwoningen. De wijk is ruim opgezet.

Renovatie Hakfort en Huigenbos

3 Buurt en bevolkingskenmerken

In dit hoofdstuk wordt eerst de demografische situatie van de H-buurt vermeld. Achtereenvolgens komen het aantal bewoners per straat, de leeftijdsverdeling, de etnische achtergrond en het soort huishouden aan de orde. Daarna wordt de sociaal-economische toestand beschreven. Het inkomensniveau, de werkloosheid en het aantal mensen met een bijstandsuitkering worden behandeld. In de paragraaf 'school en leerplicht' wordt onder meer ingegaan op het aantal contacten met de leerplichtambtenaar. Het hoofdstuk sluit af met het onderdeel 'wonen', met daarin de vestigingsduur, het aantal mutaties, de mate van onderhuur en de huurachterstanden.

3.1 Demografisch

Bevolkingssamenstelling

Tabel 3.1 Bevolking H-Buurt, 1 januari 2007

Straat	totaal	%
Hoogoord	661	9.4
Hofgeest	820	11.6
Haag en Veld	840	11.9
Hogevecht	704	10.0
Haardstee	490	7.0
Hoptille	756	10.7
Huigenbos	898	12.7
Hakfort	942	13.4
Heesterveld	747	10.6
Huntum	190	2.7
Totaal	7048	100

Bron: O+S

De meeste straten hebben tussen de 700 en 1000 inwoners, behalve Huntum, waar slechts ongeveer 200 mensen wonen.

In tabel 3.1 zijn deze gegevens opgesplitst per leeftijdsklasse. Opvallend is het relatief grote aandeel van jonge bewoners en het kleine aantal oudere bewoners.

De bevolkingssamenstelling van verschillende straten wijkt van elkaar af. Zo is de bevolking van Huntum duidelijk ouder. De flats Huigenbos, Hakfort, Hoptille, Haardstee en Heesterveld kennen het grootste aandeel zeer jonge bewoners. Meer dan 10% van de totale bevolking is daar jonger dan 5 jaar (ter contrast: voor Amsterdam is dit cijfer 6%).

Tabel 3.2 Bevolking H-buurt naar leeftijdsgroepen, 1 januari 2007

straat		0- 4	5-19	20-34	35-49	50-64	65 e.o.	totaal
Hoogoord	totaal	42	119	154	169	130	47	661
	totaal %	6.4	18.0	23.3	25.6	19.7	7.1	100.0
Hofgeest	totaal	63	210	155	226	133	33	820
	totaal %	7.7	25.6	18.9	27.6	16.2	4.0	100.0
Haag en Veld	totaal	59	197	209	232	113	30	840
	totaal %	7.0	23.5	24.9	27.6	13.5	3.6	100.0
Hogevecht	totaal	55	185	168	195	82	19	704
	totaal %	7.8	26.3	23.9	27.7	11.6	2.7	100.0
Haardstee	totaal	68	73	161	132	42	14	490
	totaal %	13.9	14.9	32.9	26.9	8.6	2.9	100.0
Hoptille	totaal	79	184	212	179	82	20	756
	totaal %	10.4	24.3	28.0	23.7	10.8	2.6	100.0
Huigenbos	totaal	103	182	225	259	108	21	898
	totaal %	11.5	20.3	25.1	28.8	12.0	2.3	100.0
Hakfort	totaal	103	159	258	269	124	29	942
	totaal %	10.9	16.9	27.4	28.6	13.2	3.1	100.0
Heesterveld	totaal	85	172	226	187	66	11	747
	totaal %	11.4	23.0	30.3	25.0	8.8	1.5	100.0
Huntum	totaal	9	34	24	28	76	19	190
	totaal %	4.7	17.9	12.6	14.7	40.0	10.0	100.0
Totaal	totaal	666	1515	1792	1876	956	243	7048
	totaal %	9.4	21.5	25.4	26.6	13.6	3.4	100.0

Bron: O+S

Etniciteit

Een belangrijk kenmerk van de H-buurt is de verscheidenheid aan etnische groepen in de wijk.

Tabel 3.3 Bevolking H-buurt naar herkomstgroepering, 1 januari 2007, percentage van totaal aantal inwoners per straat

Straat	Surinamers	Antillianen	Turken	Marokkanen	overig niet-westerse		autochtonen	totaal
					allochtonen	westerse		
Hoogoord	36	1	3	4	29	9	18	100
Hofgeest	30	6	1	1	45	5	11	100
Haag en Veld	35	7	2	2	38	5	11	100
Hogevecht	36	8	1	1	39	7	9	100
Haardstee	28	6	1	6	29	10	21	100
Hoptille	40	8	1	4	33	5	10	100
Huigenbos	32	11	1	5	32	8	12	100
Hakfort	31	5	2	4	38	8	13	100
Heesterveld	30	12	2	7	35	8	6	100
Huntum	22	0	0	0	7	19	53	100
Totaal	33	7	1	4	35	7	13	100

Bron: O+S

De Surinamers vormen de grootste etnische (coherente) bewonersgroep. Ook de overige niet westerse allochtonen vormen een groot deel van de bevolking, dit zijn vooral afrikanen (Ghanezen, Somaliërs, Nigerianen, enz.). Dit geldt voor alle wijken, met uitzondering van Huntum waar de autochtonen net in de meerderheid zijn. Er wonen relatief veel autochtonen in Haardstee. De grootste concentratie Antillianen bevindt zich in Huigenbos en Heesterveld (en niet in Hoptille, wat vaak aangenomen wordt gezien de overlast die voor een gedeelte door Antilliaanse jongeren wordt veroorzaakt).

Als we de bevolkingssamenstelling van de H-buurt vergelijken met die van Amsterdam springen de volgende verschillen in het oog:

- Amsterdam kent veel kleinere percentage Surinamers (9% van de Amsterdamse bevolking).
- Het aantal autochtonen is in Amsterdam veel hoger (51%).
- In Amsterdam zijn relatief veel meer Turken (5%) en Marokkanen (9%).

Een gevolg van de diversiteit aan etnische groepen zou een lage sociale cohesie kunnen zijn. Men identificeert zich weinig met elkaar en / of voelt zich weinig verbonden. Opvallend is trouwens dat er in de H-buurt geen sprake lijkt te zijn van interetnische conflicten.

Huishoudens

De samenstelling van het huishouden geeft inzicht in thuissituatie van bewoners.

Tabel 3.4 Bevolking H-buurt naar huishoudentype, 1 januari 2007

straat	paar					totaal	bewoonde adressen
	alleen staand	zonder kind	paar met kind	eenoudergezin	overig		
Hoogoord	182	41	56	60	7	346	276
Hofgeest	173	46	51	120	7	397	328
Haag en Veld	209	49	51	112	4	425	333
Hogevecht	141	37	49	96	4	327	276
Haardstee	140	33	38	45	5	261	227
Hoptille	138	36	60	98	8	340	292
Huigenbos	235	47	60	103	11	456	365
Hakfort	238	55	82	89	11	475	402
Heesterveld	187	40	49	95	3	374	304
Huntum	21	32	23	4	0	80	73
totaal	1664	416	519	822	60	3481	2876

Bron: O+S

Een belangrijke constatering uit tabel 3.4 is dat er meer huishoudens zijn dan bewoonde adressen. Dit komt omdat een deel van de huishoudens inwoont bij een ander huishouden. Dit kan familie zijn, maar dat hoeft niet. Zo komt het ook voor dat drie studenten een woning delen.

Tabel 3.5 Bevolking H-buurt naar huishoudentype, 1 januari 2007, percentage van totaal aantal huishoudens

straat	alleen	paar	paar	overig	totaal
	staand	zonder kind	met kind		
Hoogoord	53	12	16	17	100
Hofgeest	44	12	13	30	100
Haag en Veld	49	12	12	26	100
Hogevecht	43	11	15	29	100
Haardstee	54	13	15	17	100
Hoptille	41	11	18	29	100
Huigenbos	52	10	13	23	100
Hakfort	50	12	17	19	100
Heesterveld	50	11	13	25	100
Huntum	26	40	29	5	100
gemiddeld	48	12	15	24	100

Bron: O+S

Het grootste deel van de huishoudens zijn eenpersoonshuishoudens: 29%. Dit is hoog in vergelijking met de rest van Amsterdam (9%). Opvallend is verder het grote aantal eenoudergezinnen. Het klassieke gezin van een stel met kinderen komt zelfs minder vaak voor dan eenoudergezinnen. Wederom vormt Huntum hierop een uitzondering.

3.2 Sociaal-economische status

De Bijlmer was aanvankelijk bedoeld voor de middenklassegezinnen uit Amsterdam maar deze hadden minder interesse in de woningen dan waar vanuit was gegaan. Vanaf het begin werd de Bijlmer gekenmerkt door bewoners met een relatief lage sociaal-economische status.

Als indicator van sociaal economische status van de straat gaan we uit van gegevens over inkomens, uitkeringen en werklozen (niet-werkende werkzoekenden). Gegevens over inkomens zijn op straatniveau *niet* beschikbaar. Wel kunnen we een indicatie krijgen van de inkomenssituatie in de H-buurt uit de CBS-wijkendatabase.

Tabel 3.6 Inkomensgegevens 2005

	Gemiddeld inkomen per inkomensontvanger (in 1000 euro)	Lage inkomens (percentage)	Hoge inkomens (percentage)	Niet actieven (percentage)
Nederland	17,7	40	20	22
Amsterdam	18,6	38	21	28
Bijlmer-Centrum D, F en H	16,0	41	10	35
Bijlmer-Oost E, G en K	16,8	37	13	32

Bron: CBS statline

Het aantal bijstandsuitkeringen staat weergegeven in tabel 3.7.

Tabel 3.7 Wwb-uitkeringen, 1 januari 2007

	Wwb (thuiswonenden) tot 65jr	Wwb (thuiswonenden) 65jr e.o.	Wwb totaal	Wwb-uitkeringen per bewoner (in procenten)
Hoogoord	36	5	41	4,4
Hofgeest	76	12	88	18,0
Haag en Veld	98	8	106	12,6
Hogevecht	68	7	75	9,9
Haardstee	31	3	34	4,2
Hoptille	86	7	93	10,4
Huigenbos	68	5	73	9,8
Hakfort	98	8	106	15,1
Heesterveld	76	7	83	12,6
Huntum	0	0	0	0,0
Totaal	637	62	699	9,9

Bron: DWI

Het merendeel van de uitkeringen is een algemene of bijzondere bijstandsuitkering, geregeld in de Wet werk en bijstand (Wwb)⁶. Bijstand kan worden verleend aan iedere Nederlander die hier in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Pas wanneer de middelen (= het inkomen en/of het vermogen) minder bedragen dan de bijstandsnorm en de vermogensgrens, en deze (nihil)middelen niet kunnen worden aangevuld middels een voorliggende voorziening, ontstaat (behoudens uitzonderingen) voor personen van 18 jaar of ouder recht op bijstand.

Mensen op bijstandniveau wonen vooral in Haag en Veld, Hakfort en Hoptille. In Huntum wonen geen mensen die een uitkering ontvangen.

Noot 6 Er is ook gekeken naar uitkeringen die vallen onder de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en gewezen zelfstandigen (IO-AZ), en de Wet voorziening gehandicapten. Hier gaat het echter om zulke geringe aantallen dat er geen bruikbare informatie uit te halen valt.

In tabel 3.8 staan de niet-werkende werkzoekenden in de H-buurt vermeld.

Tabel 3.8 Niet-werkende werkzoekenden in de H-buurt op straatniveau, 1 januari 2007

straat	Aantal	Aandeel in de bevolking 15-65 (in procenten)
Hoogoord	55	11,0
Hofgeest	80	13,7
Haag en Veld	84	13,8
Hogevecht	68	13,2
Haardstee	34	9,6
Hoptille	88	16,7
Huigenbos	81	12,6
Hakfort	114	16,1
Heesterveld	96	17,5
Huntum	9	6,1
Totaal	709	13,8

Bron:SDZO

Het percentage zijn het hoogste in Hakfort, Heesterveld en Hoptille. Huntum springt er wederom positief uit.

3.3 School en leerplicht

De H-buurt is een kinderrijke buurt. In de H-buurt zelf zijn twee basisscholen gevestigd. Op loop- of fietsafstand zijn drie instellingen voor het voortgezet onderwijs. Het is moeilijk om op straatniveau inzicht te verkrijgen op schoolzaken en leerplicht omdat er geen 1-op-1 relatie is tussen school en buurt of straat. Kinderen uit de H-buurt gaan vaak wel naar de basisschool in de buurt, maar voortgezet onderwijs wordt buiten de buurt (en soms zelfs buiten het stadsdeel) genoten. Ook komen er leerlingen van buiten de wijk naar scholen in de wijk. Scholen hebben daarom geen cijfers paraat van bijvoorbeeld schooluitval per buurt (laat staan per straat).

De afdeling leerplicht van het stadsdeel is de enige die wel (vergelijkbare) cijfermatige informatie kan leveren naar straat. De schooluitval wordt bijgehouden door de leerplichtambtenaar.

Tabel 3.9 Aantal leerplichtigen in contact met leerplichtambtenaar, eerste kwartaal 2007

Straat	Aantal	Per kind in de leeftijd 5-14 (in procenten)⁷
Hoogoord	5	6,9
Hofgeest	12	8,5
Haag en Veld	4	2,8
Hogevecht	9	7,9
Haardstee	5	8,9
Hoptille	11	8,4
Huigenbos	13	9,7
Hakfort	7	6,9
Heesterveld	10	9,9
Huntum	0	0,0
Totaal	76	7,5

Bron:SDZO

In tabel 3.9 is het aantal leerplichtigen vermeld dat op een of andere manier in contact kwam met leerplichtambtenaren. Hetzij voor relatief verzuim of het niet ingeschreven staan op een school. Ambtenaren zijn niet op alle adressen op huisbezoek geweest, dikwijls komen de ouders/leerlingen naar het spreekuur van de leerplichtambtenaren. Het gaat hier om leerplichtigen dus om kinderen/jongeren van 5 tot en met 16 jaar⁸.

Uit de tabel blijkt dat schoolverzuim het vaakst voorkomt in Huigenbos en Heesterveld.

De leerplichtambtenaren en scholen vertellen dat het schoolverzuim niet extreem hoog ligt in vergelijking met de rest van de Bijlmer (en Amsterdam).

Noot 7 Noodgedwongen is gepercenteerd op de bewoners van 5-14; dit leeftijdscohort was beschikbaar en benadert het aantal leerplichtige kinderen het beste.

Noot 8 Meer precies: een kind is leerplichtig als het vijf jaar is en moet naar school op de eerste dag van de nieuwe maand na de vijfde verjaardag. De volledige leerplicht duurt tot en met het schooljaar waarin het kind zestien jaar wordt.

Basisscholen hebben te maken met absentie (ongeoorloofd afwezig zijn). Dat komt vaker voor dan het verzuim waar de leerplichtambtenaren melding van maken; het geldt bijvoorbeeld ook als kinderen te laat komen. Absentie wordt door de basisscholen bijgehouden. Na drie keer wordt contact met ouders opgenomen.

Te laat komen hangt volgens de gesproken personen samen met achterstalige zorg van ouders. Er wordt door de scholen een grote inspanning geleverd om ouders aan te spreken en te helpen bij de opvoeding. Ze worden, wanneer daartoe aanleiding is, gewezen op hun verantwoordelijkheden (m.n. bij slechte verzorging van kinderen). Er worden regelmatig ouderbijeenkomsten georganiseerd waar thematisch voorlichting wordt gegeven over bijvoorbeeld hygiëne, straffen en voeding.

Volgens de scholen van het voortgezet onderwijs is schooluitval geen probleem omdat daar de leerplicht geldt. Schoolverlaten zonder diploma en aansluiting vervolgonderwijs is wel een probleem (bijv. voor MBO is 80% slecht voorbereid). Ook (de afwezigheid van) motivatie is een probleem. Als kinderen onvoldoende stimulans van ouders krijgen over het belang van onderwijs en beroep, haken ze op bepaald moment af.

Voortijdige schoolverlaters krijgen te maken met een zogenaamde RMC-ambtenaar⁹ die deze jongeren individueel probeert te motiveren een startkwalificatie te behalen. Voor specifieke groepen is er een toegespitste aanpak, zo is er een Antilliaanse RMC-ambtenaar om de gesloten groep Antillianen te kunnen bereiken.

Het gevolg van schoolverzuim is in eerste instantie leerachterstand bij de spijbelaars. Een mogelijk tweede gevolg, dat geldt meer voor de 'oudere jongeren', is dat de jongeren die niet naar school gaan, gaan hangen in de buurt waardoor mensen zich bedreigd voelen in hun sociale omgeving.

Andere problemen die door scholen worden gesignaleerd hangen vaak samen met geldtekorten. Dit kan (mede) resulteren in slechte voeding (vanaf groep 5/6 gaan kinderen vaker naar huis want overblijven kost geld), krappe of juist te grote kleding, en geen geld voor uitjes (en culturele ontwikkeling). Thuis wordt weinig gelezen en wanneer er thuis een andere taal wordt gesproken kan dit leiden tot een beperkte woordenschat (waarop de school veel doet aan de uitbreiding).

Bij sommige leerlingen van het voortgezet onderwijs is er door slechte sociaal-economische status geen geld voor boeken, wat weer bijdraagt aan een leerachterstand.

Het voortgezet onderwijs kampt met dalende leerlingaantallen. Een flink aantal van de middelbare scholieren in de Bijlmer gaat naar een middelbare school buiten het stadsdeel. Om dit tegen te gaan wordt ingezet op de zorgfunctie van de school. Daarnaast wordt ingezet op doelgroepen die nu niet komen. Zo wordt op één van de scholen tweetalig onderwijs (Nederlands en Engels) aangeboden.

Noot 9 RMC staat voor Regionale Meld en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten

3.4 Wonen

Vestigingsduur

Hoe lang mensen blijven wonen op hun huidige adres zegt iets over de sociale cohesie in de straat en de wijk. Uit de gemiddelde woonduur kan worden afgeleid of mensen het er prettig vinden om in de buurt te wonen en er dus blijven wonen. Wanneer bewoners snel doorstromen kan dit leiden tot een verminderde sociale controle die in de grote anonieme flats toch al klein is.

Tabel 3.10 Bevolking H-buurt naar vestigingsduur op adres, 1 januari 2007

straat	0	1	2	3	4	5-9 jaar	10-19 jaar	20 jaar	totaal	gemid- delde
								en langer		in jaren
Hoogoord	109	67	80	34	30	129	136	76	661	7.7
Hofgeest	140	106	44	38	53	226	163	50	820	6.9
Haag en Veld	173	77	68	96	44	213	110	59	840	6.2
Hogevecht	144	119	58	17	15	172	138	41	704	6.3
Haardstee	148	53	84	42	34	94	23	12	490	3.5
Hoptille	135	105	106	40	34	176	134	26	756	5.4
Huigenbos	183	140	112	76	68	197	90	32	898	4.6
Hakfort	200	130	116	85	68	182	116	45	942	5.1
Heesterveld	153	85	78	42	45	187	147	10	747	5.5
Huntum	15	9	1	6	6	34	84	35	190	12.5
totaal	1400	891	747	476	397	1610	1141	386	7048	5.9

Bron: O+S

Tabel 3.10 presenteert de vestigingsduur van de bevolking. Uit de tabel maken we op dat de gemiddelde woonduur voor de H-buurt 5,9 jaar is. Ter vergelijking: de gemiddelde woonduur in Amsterdam bedraagt 8,2 jaar. Voor het stadsdeel Zuidoost is dit 7,4 jaar (2007; O+S). Uit de tabel is ook het aantal personen af te lezen dat zich het afgelopen jaar heeft gevestigd (de kolom '0'). Ongeveer 20 procent van de huidige bevolking woont korter dan een jaar op het huidige woonadres. Voor heel Amsterdam is dit bijna 16 procent, voor Zuidoost 16,5 procent (2007; O+S).

Dat de woonduur in de H-buurt korter is kan ten dele worden verklaard door het relatief hoge aandeel huurwoningen in de buurt (in huurwoningen verblijft men gemiddeld genomen korter dan in koopwoningen). Verder was en is de wijk fysiek in ontwikkeling. Zo zijn de renovaties in de oude H-flats in 2005 beëindigd, wordt er in 2006 en 2007 gerenoveerd in Hakfort en Huigenbos, en wordt Heesterveld rond 2010 gesloopt. Mogelijk vindt dat zijn weerslag in een ingekorte gemiddelde woonduur; mensen hebben simpelweg geen zin in de rommel.

Binnen de H-buurt vallen de verschillen tussen de straten op. De flats van de oude H, dus de gerenoveerde flats, kennen een redelijke en vergelijkbare woonduur, met Hoogoord aan kop. Haardstee heeft de kortste woonduur (3,5 jaar gemiddeld).

Mutaties

Het aantal en soort mutaties zegt iets over de verhuisbewegingen. Tabel 3.11 geeft het aantal externe en interne vertrekken en vestigingen van bewoners weer. In de statistieken is vertrek niet op straatniveau gedefinieerd. Met extern wordt bedoeld 'van of naar buiten Amsterdam'; intern duidt op 'van of naar elders in Amsterdam'. Verhuizingen binnen Amsterdam kunnen dus mogelijk ook verhuizingen binnen de buurt zijn.

Tabel 3.11 Mutaties H-buurt, 1 jan 2006 tot 1 januari 2007

straat	externe	interne	interne	externe	totaal	totaal
	vertrek	vertrek	vestiging	vestiging	vertrek	vestiging
Hoogoord	55	52	58	61	107	119
Hofgeest	72	113	113	50	185	163
Haag en Veld	95	114	129	58	209	187
Hogevecht	68	67	94	58	135	152
Haardstee	63	90	107	53	153	160
Hoptille	89	95	82	58	184	140
Huigenbos	86	147	124	75	233	199
Hakfort	95	144	143	70	239	213
Heesterveld	91	106	118	50	197	168
Huntum	5	9	16	4	14	20
totaal	719	937	984	537	1656	1521

Bron: O+S

Het aantal bewoners dat in 2006 vertrok uit de H-buurt (1656) is groter dan het aantal dat zich nieuw vestigde (1521). In Hakfort en Huigenbos kan dit mogelijk worden verklaard door de bouwoverlast van de renovatie waardoor potentieel nieuwe bewoners of wachten of uitwijken naar iets anders. Het relatief grote overschot aan vertrekkers in met name Hoptille kan mogelijk worden verklaard door de ervaren overlast.

Onderhuur

Informatie over onderhuur is vooralsnog alleen bekend van huurwoningen in de complexen die in het bezit zijn van de woningcorporatie Rochdale. Onderhuur wordt doorgaans geconstateerd door meldingen van de huismeesters.

Tabel 3.12 Onderhuurdossiers Rochdale, 2006

Straat	onderhuur	aantal huurwoningen	% onderhuur van huurwoningen	
Hoogoord	5	183		3
Hofgeest	17	243		7
Haag en Veld	14	303		5
Hogevecht	11	242		5
Huigenbos	9	392		2
Hakfort	16	421		4
Totaal	72	1784		4

Bron: Rochdale

Tabel 3.12 geeft het aantal onderhuurdossiers weer van 2006. Het betreft hier onderhuurmeldingen en onrechtmatig gebruik van de huurwoningen. Het valt op dat onderhuur relatief iets vaker voorkomt in Hofgeest, Huigenbos kent de minste onderhuurdossiers.

Huurschulden

Vooralsnog is alleen inzicht in huurschulden van de huurwoningen die in het bezit zijn van Rochdale. De problematiek in deze woningen valt mee; er is geen straat waar de huurachterstand onacceptabel hoog is, volgens Rochdale. Bijna alle straten zitten op hun streven, en waar dit niet zo is komt dit vermoedelijk door een nieuwe doorvoering van servicekosten. Er is dus geen sprake van grote achterstallige huurschulden.

Dit is ook mede als gevolg van een stringenter huurbeleid. Omdat huurders sneller dan voorheen waarschuwingen krijgen bij nalatige betaling en omdat corporaties strengere maatregelen nemen (met uitzetting als uiterste maatregel; komt zeer zelden voor), kan de achterstand ook niet ver oplopen.

4 Veiligheid en criminaliteit

In dit hoofdstuk gaan we in op de veiligheids- en criminaliteitsproblematiek in de H-buurt. Wat zijn de belangrijkste problemen, waar manifesteren die zich en door wie worden ze veroorzaakt? Deze vragen worden beantwoord met behulp van cijfers over overlastmeldingen die bij de politie, het stadsdeel en de corporaties zijn gedaan, en aangiftecijfers van de politie. De gegevens worden aangevuld met interviewresultaten. Vervolgens bespreken we de huidige aanpak van de overlast en criminaliteitsproblematiek.

4.1 Overlast

Overlast is een van de belangrijkste problemen in de H-buurt, zo volgt uit de interviews. Wanneer bewoners overlast ervaren kunnen zij daarvan melding doen. Het aantal meldingen dat wordt gedaan in de buurt is echter erg laag, aldus de sleutelpersonen. Hiervoor zijn diverse redenen te geven: bewoners hebben een hoge tolerantiegrens, zijn murw, of bewoners doen geen melding omdat ze het idee hebben dat er toch niets mee gebeurt, of ze weten niet waar ze moeten zijn. Misschien vormen de aantallen inderdaad een onderschatting, er vanuit gaande dat de bewoners van de H-buurt allen even weinig bereid zijn meldingen te doen, laten ze wel zien waar de problemen het meest voorkomen. Overigens blijkt ook uit andere onderzoeken dat het aantal meldingen (in ieder geval bij de politie) niet representatief is voor het werkelijke aantal voorvallen.

Tabel 4.1 Overlastmeldingen politie in 2006

Melding	Hoog oord Hofgeest	Haag en veld	Hoge vecht	Haard- stee	Hoptille	Huigen- bos	Hakfort	Heester veld	Huntum	
Bemiddeling	1	1	2	0		2	1	3	1	
Geluidsoverlast	11	13	9	13	4	18	29	6	12	1
Twist	1	3	1	1	0	1	1	0	0	1
geluidsoverlast horeca	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
fout parkeren	0	3	3	0	2	0	1	1	1	0
Invalidenparkeerplaats	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
stremming/overige versleping	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0
Zwerver	1	1	2	1	3	3	1	2	1	0
overlast jeugd	3	0	4	1	2	25	0	1	8	0
Vuurwerkoverlast	3	2	10	2	0	1	1	1	0	1
gestoord persoon	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0
drugs-/drankoverlast	1	2	4	0	1	9	0	0	0	0
pers.ond.inv.drank/drugs	3	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Totaal	25	26	36	18	14	57	39	13	26	4
% bewoners dat melding heeft gedaan	2,7	5,3	4,3	2,4	1,7	6,4	5,2	1,9	3,9	2,1

Bron: Politie Amsterdam-Amstelland

In tabellen 4.1, 4.2 en 4.3 zijn de meldingen van verschillende overlastvormen weergegeven die respectievelijk bij de politie, meldpunt zorg en welzijn SDZO en de woningcorporaties zijn gedaan. Geluidsoverlast staat boven aan de lijst overlastmeldingen bij de politie, en is in de meeste straten een probleem. Haardstee, Hakfort en Huntum springen er wat dit betreft positief uit. Jeugdoverlast is vooral in Hoptille een probleem. Drugs- en drankoverlast (overlast en personen onder invloed) manifesteert zich vooral in Hoptille. In zijn totaliteit hebben de meeste meldingen betrekking op Hoptille. Het valt op dat in Hakfort en Huntum opvallend weinig overlast wordt ervaren (is gemeld).

Tabel 4.2 Overlast en leefbaarheidklachten Rochdale, 2006

Straat	overlast	leefbaarheidklachten	aantal huurwoningen
Hoogoord	3	4	183
Hofgeest	6	7	243
Haag en Veld	2	0	303
Hogevecht	11	9	242
Huigenbos	10	3	392
Hakfort	2	4	421
Totaal	34	27	1784

Bron: Rochdale

Tabel 4.2 geeft de overlast en leefbaarheidklachten van de complexen van Rochdale. Het gaat hier om structurele overlast die het woongenot van omwonenden stoort, zoals geluidsoverlast, psychiatrisch, verslavingsof crimineel gedrag. Leefbaarheidklachten hebben betrekking op een overtreding van de woon- en leefregels. Doorgaans volstaat één interventie om het probleem op te lossen (bijv. een waarschuwingsbrief van de corporatie). Zowel het aantal overlast- als het aantal leefbaarheidklachten is laag. De meeste klachten komen vanuit Hogevecht, gevolgd door Hofgeest en Huigenbos.

Tabel 4.3 Overlast meldingen bij meldpunt zorg en welzijn SDZO, afgesloten in 2006

straat	aantal	type melding	soort melding	hoofdproblematiek
Hoogoord	2	extreme overlast	onmaatschappelijk gedrag	sociale problematiek
		zorg	zorgvraag	psychiatrie
Hofgeest	4	extreme overlast	geluid	sociale problematiek
		extreme overlast	onmaatschappelijk gedrag	sociale problematiek
		zorg	zorgvraag	alcoholverslaving
Haag en Veld	3	zorg	agressie	sociale problematiek
		extreme overlast	zorgvraag	psychiatrie
		extreme overlast	drugsgerelateerd	drugsverslaving
Hogevecht	4	extreme overlast	drugsgerelateerd	drugsverslaving
		zorg	vervuiling	sociale problematiek
		extreme overlast	zorgvraag	drugsverslaving
		zorg	geluid en agressie	sociale problematiek
Haardstee	1	extreme overlast	vervuiling	drugsverslaving
		zorg	drugsgerelateerd	drugsverslaving
Hoptille	2	zorg	vervuiling	psychiatrie
		zorg	vervuiling	sociale problematiek
Huigenbos	0			
Hakfort	1	extreme overlast	geluid	sociale problematiek
Heesterveld	2	zorg	onmaatschappelijk gedrag	psychiatrie
		zorg	zorgvraag	alcoholverslaving
Huntum	0			
Totaal	19			

Bron: SDZO

Een derde punt waar bewoners met hun overlastmeldingen terecht kunnen, is het meldpunt zorg en welzijn van het stadsdeel Zuidoost. In de bovenstaande tabel staan de in 2006 afgesloten meldingen vermeld. Wederom zijn er weinig meldingen, en deze hebben betrekking op vervuiling, sociale problematiek en alcohol en drugsgerelateerde problemen. De problemen lijken zich vooral in de vier rechte flats in de oude H voor te doen.

De omvang van de overlast lijkt op basis van de cijfers mee te vallen. Uit de interviews komt echter een ernstiger overlastbeeld naar voren. Voor de hele buurt geldt dat er vooral sprake is van vervuiling (zowel drugsgerelateerd als door de bewoners; in de openbare en semi-openbare ruimte), en van overlast door grote groepen jongeren en mannen die samscholen en intimiderend overkomen. Deze problemen komen vooral voor in de oude H maar zijn niet specifiek aan een flat of straat gebonden.

De meest genoemde overlastvormen per straat zijn hieronder weergegeven.

Haag en Veld

- Vervuiling door drugsgebruikers (slaapresten, gebruikersresten, ontlasting) in trappenhuizen.
- Vernieling, vandalisme door jongeren in trappenhuizen.

Hofgeest (de overlast vindt het meeste plaats aan de Hoptille-kant)

- Groep hangjongeren en ouderen.
- Vervuiling door drugsgebruikers (slaapresten, gebruikersresten, ontlasting) in trappenhuizen.
- Vernieling, vandalisme door jongeren in trappenhuizen.
- Overlast van aanloop van de bedrijfjes in de plint.
- Drugsproblematiek: vervuiling (gerelateerd aan drugsverslaafde daklozen).

Hogevecht

- Vervuiling door drugsgebruikers (slaapresten, gebruikersresten, ontlasting) in trappenhuizen.
- Vernieling, vandalisme door jongeren in trappenhuizen.

Hoogoord

- Vervuiling door drugsgebruikers (slaapresten, gebruikersresten, ontlasting) in trappenhuizen.
- Vernieling, vandalisme door jongeren in trappenhuizen.
- Hangjongeren en ouderen.
- Vervuiling, donker, auto-inbraken, slecht onderhoud in parkeergarage.

Haardstee

- Vervuiling door drugsgebruikers (slaapresten, gebruikersresten, ontlasting) in trappenhuizen; in mindere mate dan de rechte 4.
- Hangjongeren; in mindere mate dan de rechte 4.

Hoptille

- Grote intimiderende groep hangjongeren/ hopi-boys.
- Geluidsoverlast.
- Vernieling, vandalisme, vervuiling door jongeren in en om portieken.

Hakfort en Huigenbos

- Bouwoverlast (tijdelijk) door de renovatie.
- Geluidsoverlast.
- Burenruzie, meldingen huiselijk geweld.

Heesterveld

- Veel overlast van zes probleemgezinnen; zij vormen een hechte groep die zich 'territoriaal' gedraagt.
- Geluidsoverlast.
- Vervuiling.
- In de zomer: grote familiefeesten die de hele buurt in beslag nemen.

Huntum

- Is 'het paradijs in de Bijlmer'.

4.2 Criminaliteit

Criminaliteit kan worden gemeten met behulp van politieaangiftes. Kantekening hierbij is wel dat niet iedereen even bereid is om aangifte te doen. Zeker wanneer het gaat om persoonlijke misdaad (denk aan huiselijk geweld etc.) kan de drempel om aangifte te doen hoog zijn.

Tabel 4.4 Politieaangiftes in 2006

Aangifte	Hoog oord	Hof- geest	Haag en veld	Hoge vecht	Haard- stee	Hoptille	Huigen- bos	Hakfort	Heester veld	Huntum
1 Veiligheid	32	29	41	36	33	57	96	71	36	16
1.1 Huis	0	1	5	2	6	5	44	26	15	2
1.1.1 Diefstal/inbraak woning	0	1	4	2	5	4	10	10	9	2
1.1.2 Diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhui s	0	0	1	0	1	1	34	16	6	0
1.2 Straat	16	10	7	22	14	17	33	22	5	3
1.2.1 Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	14	7	3	19	8	13	29	11	3	3
1.2.2 Diefstal van motor- voertuigen	1	1	2	1	0	1	3	9	2	0
1.2.3 Diefstal van brom-, snor-, fietsen	0	1	2	1	2	2	0	1	0	0
1.2.4 Zakkenrollerij	1	1	0	0	4	1	1	1	0	0
1.2.5 Diefstal af/uit/van overige voertuigen	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
1.4 Lichamelijke integriteit	9	14	17	7	10	25	14	17	11	8
1.4.1 Zedenmisdrijf	0	1	2	1	0	0	2	2	0	1
1.4.3 Openlijk geweld (persoon)	2	0	0	0	0	2	2	0	0	0
1.4.4 Bedreiging	3	4	6	1	4	7	2	5	7	0
1.4.5 Mishandeling	4	6	3	3	2	7	4	4	2	2
1.4.6 Straatroof	0	3	3	0	4	4	4	5	1	5
1.4.7 Overval	5	0	1	0	0	4	0	1	0	0
1.6 Overige veiligheid	1	4	12	4	3	8	4	5	5	3
1.6.1 Brand/ontploffing	4	0	5	0	0	0	0	0	0	0
1.6.2 Overige vermogens- delicten	5	4	7	4	3	8	4	5	5	3
2 Leefbaarheid	5	9	15	16	4	4	15	14	7	14
2.2 Openbare ruimte	5	6	14	10	3	3	10	11	6	8
2.2.1 Vernieling cq. Zaak- beschadiging	0	6	14	10	3	3	10	11	6	8
2.4 Wonen	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
2.4.2 Huisvredebreuk	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
2.5 Bedrijven en instellin- gen	0	2	1	6	1	1	4	3	1	6
2.5.1 Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	0	2	1	6	1	1	4	3	1	6
2.5.2 Winkeldiefstal	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Maatschappelijke inte- griteit	6	2	7	8	2	0	3	1	5	0
3.1 Illegale handle	6	2	6	7	2	3	3	1	4	0
3.1.4 Fraude	0	2	6	7	2	3	3	1	4	0
Totaal	43	40	63	60	39	64	114	86	48	30
% bewoners dat aangifte heeft gedaan	4,6	8,2	7,5	7,9	4,8	7,1	15,3	12,2	7,3	15,8

Bron: Politie Amsterdam-Amstelland

Tabel 4.4 geeft alle politieaangiftes weer per straat. De meeste aangiftes (in absolute aantallen) komen van de grote honingraatcomplexen Hakfort en Huigoord. Opvallend is dat relatief gezien de meeste aangiftes uit Huntum komen.

In Hoptille zijn de meeste aangiftes gedaan van aantasting persoonlijke integriteit. Ook andere gewelds en veiligheidsdelicten komen hier voor. Het aantal aangiftes voor vernieling is laag gezien de vele klachten over vernieling in en om de woningcomplexen.

Uit gesprekken komen de volgende criminaliteitskwesities als prangend naar voren.

Hopi-boys

De hopi-boys is de naam van een straatbende die zich voornamelijk ophoudt in bij en voor Hoptille. De groep bestaat uit een harde kern van circa 15 jongens met antecedenten, van Antilliaanse afkomst, die zich schuldig maakt aan diefstal, drugshandel, geweldpleging, roof, en hosselen. De jongens hebben een leeftijd tussen de 18 en 20 jaar.

Daaromheen hangt een groep jongens, eerder overlastgevend dan crimineel, zodat de totale groep maximaal 50 personen telt. De groep hangt vaak voor Hoptille, en trekt nu langzaam het maaiveld op richting andere rechte flats.

De jongens hebben een gevaarlijk imago gekregen, dat werd en wordt gevoed door de media (AT5, Parool, Netwerk). De aanwezigheid van de jongeren wordt door een groot aantal bewoners als bedreigend en intimiderend ervaren.

Vervuiling en vernieling

Er wordt een toenemende mate van vervuiling geconstateerd in de oude H. Veel vervuiling en vernieling is drugserelateerd, maar ook de bewoners zelf (of hun kennissen en vrienden) maken zich schuldig. Vuil en grof vuil wordt op onbedoelde tijdstippen achtergelaten in de openbare en semi-openbare ruimte

Achter de voordeur

Achter de voordeur komen in alle complexen vermoedelijk huiselijk geweld en andere illegale praktijken voor. Hoe veel en waar precies is niet bekend.

Drugshandel

Er is een toename waargenomen van dealers en gebruikers, deels uit de D-buurt, bij de rechte flats. Omdat er geen coffeeshop in de Bijlmer is worden soft en hard door elkaar op straat gebruikt en verhandeld.

Diefstal en inbraak

Er is een sterk vermoeden dat de inbrekers die wonen in de H-buurt actief zijn in andere buurten. In die zin is de H-buurt in mindere mate slachtoffer.

4.3 Aanpak van de problemen

In de vorige paragrafen zijn we ingegaan op de belangrijkste problemen en waar en hoe deze zich manifesteren. Maar wat is nu de huidige aanpak van de genoemde problemen en wat zijn daarbij de knelpunten? We geven hier een opsomming van de strategieën zoals deze uit de interviews naar voren komt. Vaak pakt een strategie meerdere problemen (of symptomen) gelijktijd aan.

De problemen ten aanzien van overlast worden (vooral) aangepakt door politie en woningcorporatie, die daarbij samenwerken. Of mensen die structureel voor overlast of andere problemen zorgen ook door burenspreken worden aangesproken op hun gedrag is in dit onderzoek niet onderzocht.

Het probleem van hangjongeren en hangmannen is groot, zo bleek. Hierbij moet worden opgemerkt dat op straat hangen an sich geen probleem hoeft te zijn. Bepaalde bevolkingsgroepen hebben een buitencultuur en een belangrijk deel van de sociale contacten spelen zich af op straat. Wanneer er vanuit hangende jongeren of mannen een intimiderende werking uitgaat, en wanneer deze sporen van vervuiling en vernieling nalaten, of erger, is dit wel een probleem.

De politie houdt toezicht op de openbare ruimte. De buurtregisseur speelt hierbij een belangrijke rol: hij kent belangrijke bewoners van de buurt van gezicht, loopt veel rond, en confronteert de burgers.

Bij de aanpak van overlast maakt de politie gebruik van sleutelpersonen die direct overlast melden aan de buurtregisseur die direct ter plaatse kan komen. Dit zijn huismeesters, mensen uit bewonerscommissies maar ook hondenbezitters die veel op straat zijn. Zo kunnen daders worden aangesproken en op hun verantwoordelijkheid worden gewezen.

Voor de oude H is een noodverordening aangevraagd om de hangende jongens, met name op de hopi-boys en hun aanhang, strafrechtelijk te kunnen verbieden rond te hangen. In afwachting van de verordening zit de politie er nu 'bovenop' en maant de jongens weg te gaan. Als resultaat zijn de groepjes verplaatst van binnen naar de portieken naar buiten. Nu hangen ze op en rond de portieken en het maaiveld.

Tegen de harde kern van de hopi wordt repressief opgetreden.

De woningcorporaties beheren de semi-openbare ruimten in de complexen. De corporaties besteden veel aandacht aan sociaal beleid. Vrijwel iedere flat heeft een huismeester die toezicht houdt en bewoners aanspreekt op onbehoorlijk gedrag. De huismeester heeft ook een signaalfunctie. Hij bezoekt probleembewoners, schakelt de politie in wanneer dat nodig is, en telt in bepaalde gevallen op een vast tijdstip het aantal mensen dat zich groepsgewijs ophoudt voor portieken.

Woningcorporaties worstelen met het probleem dat zij weinig vat hebben op wie er in de woningen woont. Er niet kan worden gestuurd op het 'type' nieuwe bewoner, en alleen extreem overlastgevend kunnen worden uit-

geplaatst. Overlastgevend worden streng aangepakt door de corporatie en uitgezet (zo werd een overlastgevend gezin uitgeplaatst). Dit fungeert als waarschuwing naar andere overlastgevend en geeft een signaal af aan alle bewoners dat het probleem serieus wordt genomen. Momenteel wordt uitgezocht hoe ver de corporatie privaatrechtelijk de bewoners kan dwingen zich naar behoren te gedragen (bijvoorbeeld door het inzetten van snelrecht).

Vernielingen en vervuilingen binnen de flat worden vaak binnen een dag al aangepakt. De flats ogen daardoor schoon maar het probleem, het gedrag van de vervuilers en vernielers, is daarmee niet opgelost. Om drugsgerelateerde overlast in de complexen tegen te gaan zijn er in de oude H flatverboden ingesteld. Wanneer een verslaafde drie keer ongeoorloofd in één flat wordt aangetroffen, kan de woningcorporatie aangifte doen. Dit gebeurt ook enkele malen per jaar maar er zijn voor de slapers genoeg manieren om zich te onttrekken.

Vervuilingen in de openbare ruimte vallen onder het gebied van de milieupolitie.

De aanpak van schoolverzuim is in het vorige hoofdstuk al aan bod gekomen. Ouders worden door leerplichtambtenaren en scholen op hun verantwoordelijkheden aangesproken. Een van de knelpunten is de financiële situatie van de ouders.

Om (onder andere) jongerenoverlast tegen te gaan is er een buurthuis waar een paar dagdelen per week iets voor die groep is georganiseerd. Een jongeren centrum, en een structurele oplossing in het algemeen, ontbreekt.

Uit de interviews blijkt discussie te bestaan over de gewenstheid van speciale doelgroepaanpak. Een speciale aanpak gericht op bijvoorbeeld Antilliaanse jongeren lijkt te werken voor de RMC-ambtenaar. Voor de woningcorporaties geldt echter dat alle bewoners gelijk zijn en dat iedereen zich heeft te houden aan dezelfde regels en recht heeft op een zelfde benadering. Dit geldt ook voor de groepen jongeren. Met individuele aanpak wordt vaak meer (en andere dingen) bereikt. Knelpunt is dat onder andere door de media, kinderen en jongeren als groep worden gezien en niet als individu.

5 Bewonersenquête

In dit hoofdstuk gaan we in op de resultaten van de bewonersenquête die gehouden is onder bewoners van de H-buurt. Hoewel in deze sociale analyse veel is gesproken over problemen, hoeft dat niet te betekenen dat de bewoners overwegend negatief zijn over het wonen in de H-buurt. Wat vinden bewoners nu zelf van hun buurt? Zijn er alleen maar problemen of zijn er ook veel goede dingen? Welke dan? Wat missen de bewoners, en wat kan hieraan worden gedaan? Om dit te onderzoeken is, ter afsluiting van de analyse, een bewonersonderzoek uitgevoerd.

In de nu volgende paragrafen staan de opzet en de uitkomsten van de enquête beschreven.

5.1 Doel en opzet van de bewonersenquête

Het doel van deze bewonersenquête is om inzicht te krijgen in wat de bewoners van de H-buurt (nu) van hun buurt vinden.

Als onderzoeksmethode is gekozen voor korte straatinterviews. Twee interviewsters hebben op verschillende plekken op diverse tijdstippen in de buurt korte gesprekken gevoerd. In totaal zijn er 119 mensen over de buurt gesproken, waarvan het overgrote merendeel zelf woont in de H-buurt. Voor een response overzicht verwijzen we naar Bijlage 2.

Bij de selectie van de te interviewen personen is er voor gezorgd dat deze een afspiegeling vormen van de buurt met betrekking tot straat, leeftijd, etniciteit en geslacht. Zo zijn er van alle straten bewoners gesproken. Wel zijn er in Huntum relatief weinig mensen geënquêteerd omdat deze straat een wat ander karakter heeft. De huizen in Huntum bevinden zich duidelijk in een duurder segment en de leefstijl van de bewoners verschilt van de overige straten in die zin dat de bewoners van Huntum nauwelijks in andere delen van de H-buurt komen. De bewoners van Huntum kennen dan ook andere problemen, zoals de bestrating en de groenvoorziening. Daarbij viel het tijdens het interviewen op dat er overdag in verhouding met de andere straten weinig mensen op straat liepen.

Tijdens de straatinterviews is opgelet dat er bewoners van met name Hakfort en Huigenbos zijn gesproken omdat daar veel overlastmeldingen vandaan komen. Ook zijn er veel allochtonen gesproken omdat zij een groot deel van bewoners van de H-buurt uitmaken. Om dezelfde reden zijn er ook veel jongeren gesproken en is er gezorgd voor een evenwichtige verdeling man/vrouw.

De volgende vragen zijn gesteld:

- 1 Woont u in de buurt?
- 2 In welke straat/ flat woont u?
- 3 Wat vindt u van de buurt?
- 4 Wat mist u in de buurt?
- 5 Wat voor oplossing ziet u daarvoor?
- 6 Wat zou u zelf willen of kunnen doen in de buurt?
- 7 Doet u zelf iets in de buurt?
- 8 Mogen we uw telefoonnummer en naam noteren zodat we u daarover nog eens kunnen bellen? [Indien men aangeeft dat men best iets zou willen doen]

Aandachtspunt bij de gesprekken was dat we het niet teveel over klachten over de openbare ruimte hebben en zaken al als overlast benoemen. We wilden de mensen geen antwoorden in de mond leggen. We besteedden aandacht aan onderwerpen als gemeenschapsgevoel, anonimiteit, gezelligheid, eenzaamheid, vrijetijdsbesteding, voorzieningen, omgang met elkaar, armoede, et cetera.

Veel bewoners bleken bereid om mee te doen aan het onderzoek en de enquêteurs te woord te staan. Er waren, ondanks het grijze weer destijds, veel mensen op straat. De voornaamste redenen om niet mee te doen zijn 'geen tijd, haast' en 'er zijn al zoveel onderzoeken gedaan en daar heb ik nooit iets van teruggezien'.

5.2 Uitkomsten

Wat vindt u van de buurt?

De eerste indrukken van de buurt zijn goedgezind. De buurt wordt vaak omschreven als 'gezellig'. Veel bewoners wonen hier in de buurt van familie en vrienden, en kennen in het algemeen veel mensen in de buurt. Hierdoor is de sociale controle (binnen die vrienden- en kennissenkring) groot. Wat vooral als positief wordt ervaren is de gemêleerde bevolkingssamenstelling. Bewoners voelen zich thuis.

Merendeel van de ondervraagde mensen vindt het een prettige buurt om in te wonen omdat er veel groen is, omdat de buurt en de woningen ruim en in goede staat zijn (merendeel van de woningen is gerenoveerd). Daarnaast kent de buurt goede voorzieningen in de nabijheid: met name de Amsterdamse Poort en de verkeersinfrastructuur (OV, A9) worden genoemd.

Tegelijkertijd noemt ruim de helft van de gesproken bewoners negatieve punten als asociaal gedrag dat leidt tot vervuiling (op straat en in liften; zwerfvuil, wildplassen) en andere overlast (met name lawaai). Problemen worden vooral door 'anderen' (niet de gesproken personen) veroorzaakt. Dit zijn soms de burens, soms hangjongeren, soms junks.

Veiligheidsproblemen worden ervaren door een kwart van de respondenten. Met name 's avonds laat wordt de buurt door een aantal mensen gevaarlijk gevonden, en is men bang voor bijvoorbeeld berovingen en (auto)inbraken. Een klein aantal bewoners is in het bijzonder bang voor het 'stoere' gedrag van hangjongeren in verband met bedreigingen en overvallen.

Specifieke hopi-boys problematiek wordt door nog geen vijf gesproken bewoners aangehaald. Onder hen heeft de bende een gevaarlijke criminele uitstraling, zorgt voor lawaai en valt meisjes lastig.

Het ('felle') optreden van de politie wordt door een hand vol ondervraagde bewoners gezien als overbodig machtsvertoon. De politie grijpt te snel en te hard in bij (met name gekleurde) jongeren die op straat zijn. Er wordt veel gefouilleerd en er wordt door de politie agressief gereden; jongeren worden hiermee uit hun eigen buurt gejaagd.

Bewoners zien vaak zowel positieve als negatieve kanten van de buurt. Mensen ervaren problemen maar zien het niet als hun taak om in te grijpen. Niet iedereen durft een ander aan te spreken op ongewenst gedrag. Hoewel mensen klagen zijn ze aan de buurt en gebruiken gewend en geven ze aan dat ze niet verhuizen. Het lijkt erop dat bewoners de situatie accepteren zoals die nu is daar mee (leren te) leven. Vooral jongeren kennen de situatie niet anders dan zoals die nu is, zij wonen hun hele leven in de buurt

en het leven 'is nu eenmaal zo'. Het algemene beeld wat we krijgen van de gesproken senioren is dat de buurt vroeger beter was, maar dat zij er duidelijk voor hebben gekozen hier te (blijven) wonen. De meeste ouderen wonen dan ook al lange tijd in de H-buurt.

Wat mist u?

Het meest genoemde gemis is de afwezigheid van een aantal voorzieningen. Op de vraag wat mist u is het meest gehoorde antwoord "speelpleinen en voorzieningen voor kleinere kinderen". Op de tweede plaats komt "activiteiten voor jongeren" zoals dansen, zingen, theater. Jongeren geven zelf ook aan dat zij hieraan behoefte hebben. Enkele bewoners hopen ook hiermee de hangjongeren op te vangen. Ook recreatiemogelijkheden in het algemeen, een sportcomplex, fitness, een voetbalveld zijn enkele malen genoemd. Een buurthuis wordt gemist. Hier zouden opvang van (hang)jongeren en gelegenheden van samenzijn voor ouderen kunnen worden gerealiseerd.

Het elkaar niet aanspreken op asociaal gedrag wordt gezien als een gemis in de buurt. Men zou elkaar en elkaars kinderen vaker mogen corrigeren. Een enkeling noemt ook "werkgelegenheid" en "camera's" als tekort.

Opvallend is dat ruim een vijfde van de gesproken bewoners aangeeft dat er niets ontbreekt.

Oplossingen

De vraag "wat voor oplossingen ziet u daarvoor" wordt door een aantal personen ook in verband gebracht met de in de eerste vraag benoemde problemen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt, in de ogen van de bewoners, vooral bij het stadsdeel.

Naast het realiseren van de gemiste voorzieningen worden de volgende oplossingen gezien:

- Woningen verkopen om ervoor te zorgen dat bewoners beter zorg dragen voor hun eigen leefomgeving
- Betere inzet woningbouwverenigingen (m.b.t. vervuiling)
- Discussiegroepen en activiteiten; een buurtfeest
- Uitbreiding van de beveiliging (Security) en beveiligingscamera's

Een aantal mensen vraagt om meer politie en verzoekt om een hangverbod. Anderen benadrukken dat de politie zich moet concentreren op 'echte criminelen' (en niet op jongeren die niets doen omdat al deze aandacht voor hen provocerend werkt).

Zelf actief in de buurt

Ruim een vijfde van de ondervraagde personen zegt best zelf iets te willen of kunnen doen in de buurt. Als activiteiten worden genoemd meepraten en meedenken in het algemeen, helpen op kinderdagverblijven, in de jeugdhulpverlening, activiteiten voor kinderen organiseren, samen koken, onderhoud van de openbare ruimte en groenvoorzieningen.

Een kleiner deel daarvan doet daadwerkelijk zelf iets in de buurt als vrijwilliger (in bewonersvereniging of sportvereniging, samen koken, hulpverlener). Mensen geven aan wel te willen maar geen tijd te hebben.

Slechts een enkeling zegt dat deze actief in de buurt mensen aanspreekt op overlastgevend gedrag. Ruim 10 van de 119 personen zijn bereid hun telefoonnummer te geven om te worden benaderd voor activiteiten in de buurt. Resumerend geeft de grote meerderheid van de bewoners aan niets in of voor de H-buurt te doen.

5.3 Conclusie

De enquête bevestigt het beeld van de H-buurt dat in voorgaande hoofdstukken werd geschetst. Er zijn geen nieuwe problemen blootgelegd. Wel zijn de problemen genuanceerd en geprioriteerd.

De H-buurt heeft duidelijk kwaliteiten die het prettig maken om er te wonen: het is een leuke gezellige, ruime, groene buurt. Er zijn winkels op loop- of fietsafstand, de verbindingen zijn uitstekend en de buurt is behoorlijk opgeknapt de afgelopen jaren.

Echter, de belangrijkste reden om in de buurt te (blijven) wonen, is de nabijheid van veel familie en vrienden.

De belangrijkste problemen zijn asociaal gedrag van anderen, die vervuiling en overlast veroorzaken. Op de tweede plaats staat (gevoelens van) onveiligheid.

Bewoners ervaren problemen maar zien het niet als hun taak om in te grijpen. Niet iedereen durft een ander aan te spreken op ongewenst gedrag, hoewel dit gedrag ze wel ergert. Het lijkt erop dat bewoners de situatie zien als voldongen feit.

Er worden diverse voorzieningen gemist, het is aan het stadsdeel om deze te verwezenlijken, aldus meerdere bewoners.

6 Conclusies

6.1 De buurt

De H-buurt heeft kwaliteiten die het prettig maken om er te wonen. Bewoners vinden de buurt erg gezellig. Zij wonen vaak in de nabijheid van familie en vrienden. Er zijn prima winkelvoorzieningen op loop- of fietsafstand, de verbindingen zijn uitstekend en de buurt is behoorlijk opgeknapt de afgelopen jaren. Tegelijkertijd lijken sommige problemen hardnekkig te blijven bestaan: overlast, jeugdproblematiek, werkloosheid, problematiek in eenoudergezinnen, criminaliteit en drugsproblematiek. Deze zaken hebben veelal met elkaar te maken. Vaak bevinden deze problemen zich 'achter de voordeur'.

De H-buurt heeft een zeer gemêleerde bevolkingssamenstelling. De grootste bevolkingsgroep wordt gevormd door Surinamers, gevolgd door autochtonen. Het valt op dat, in vergelijking met het Amsterdams gemiddelde, er weinig Turken en Marokkanen in de H-buurt wonen. De groep 'overige niet-westerse allochtonen' is sterk vertegenwoordigd: ruim eenderde (en bestaat voor een groot deel uit West Afrikanen). Als de bevolkingssamenstelling erg divers is, kan deze sociale cohesie in de weg staan. Men ontrekt zich dan aan omgang met mensen uit andere groepen en intensiveert contacten met de eigen groep.

De bewonersenquête levert een interessante kijk op de sociale cohesie in de buurt. Het lijkt het erop of bewoners een grote kring vrienden en familie om zich heen hebben. Er is dus in kleine kring wel sprake van sociale cohesie en sociale controle. Buiten de kring echter heeft men niet veel behoefte om met andere groepen en kringen te maken te hebben. Dit kan onder meer leiden tot ontwijken van verantwoordelijkheid voor de openbare ruimtes in gebouwen. Ook kan het leiden tot een houding waar mensen elkaar niet durven of willen aanspreken op elkaars gedrag.

De werkloosheid in de H-buurt is een stuk hoger dan het Amsterdams gemiddelde. Het aandeel niet-actieven onder de bewoners is hoger in de D, F en H-buurt dan in de rest van Amsterdam. Het percentage lage inkomens is in de drie buurten ongeveer gelijk aan dat van Amsterdam, maar wel zijn er de helft minder hoge inkomens. Het valt voorzichtig te zeggen dat de H-buurt een arme bevolking heeft die relatief vaak niet deelneemt aan het arbeidsproces. Dit sluit aan bij het beeld dat uit de interviews naar voren komt. Zo heeft de buurt last van zogenaamde hangmannen; volwassenen zonder dagbesteding die in de openbare ruimte rondhangen. Ook kan een deel van de ouders geen schoolboeken voor hun kinderen betalen en ook geen sport of andere hobby's voor hen financieren.

Als jongeren in gezinnen opgroeien waar te weinig financiële middelen voor school zijn en waar de ouders de Nederlandse taal onvoldoende beheersen kan dit leiden taal- en leerachterstanden en uiteindelijk tot onvoldoende aansluiting op de arbeidsmarkt. Als ouders bovendien geen middelen hebben voor een zinvolle buitenschoolse tijdsbesteding (vrijtijdsbesteding) dan kan dit verveling en hanggedrag bij jongeren tot gevolg hebben. Op basis van de interviews lijkt het erop dat een deel van de jongeren in de H-buurt hiermee te maken heeft.

Op basis van de enquête kunnen we vaststellen dat er duidelijk behoefte is voor voorzieningen voor jongeren. De buurt zien de jongeren als duidelijke overlastveroorzakers. De overlast zou afnemen wanneer de jongeren niet meer hangen.

De H-buurt kampt met een zeer in het oog lopende problematiek van de hopi-boys met aanverwante overlast, onveiligheidsgevoelens en criminaliteit. De signalen daarover zijn gemengd. Enerzijds lijkt de criminaliteit vermindert en is het 'opvallend rustig'. Tijdens de enquête op straat is het probleem van de hopi-boys een aantal keer genoemd, maar de bende vormt niet de grootste ergernis voor de buurtbewoners. Anderzijds zijn er berichten dat de drugsgelateerde problematiek hardnekkig stand houdt. Bovendien baren de hopi-boys zorgen vanwege het slechte voorbeeld dat ze andere jongeren zouden geven.

Toch is de harde kern van de hopi-boys betrekkelijk klein. Ook de jongeren 'er om heen' zijn er niet meer dan enkele tientallen. Bovendien bestaan ze voornamelijk uit Antilliaanse jongeren en oefenen zeer beperkte aantrekkingskracht uit op niet-Antillianen. Het maakt, kortom, maar een fractie van de jongeren in de H-buurt uit. Ze zijn dan wel zeer aanwezig, en de harde kern zorgt voor criminaliteit, maar ze zijn volstrekt niet representatief voor jongeren in de H-buurt. Niettemin geven de handhavers aan dat de overlast en criminaliteit van de hopi-boys zo weer groter kan worden als ze het even laten rusten.

Het onderhoud en beheer in de flats vergt continue aandacht. Omdat onderhoud en beheer is geïntensiveerd lijken de problemen opgelost, maar volgens de verantwoordelijke huismeesters is het 'dweilen met de kraan open'. Als de aandacht verslapt gaat het mis en nemen vervuiling, vernieling en druggerelateerde overlast weer toe. Het lijkt er dus op dat onderhoud en beheer, om de leefomgeving aangenaam te houden, voortdurend op een hoog peil moeten staan.

Uit de enquête blijkt dat vervuiling in en om de flats de grootste bron van ergernis vormt voor de buurtbewoners. Onderhoud en beheer zal dus een bovengemiddelde inspanning vergen van de verantwoordelijke corporaties (en bewoners).

Veel van de problematiek van de H-buurt lijkt alleen op te lossen of te beheersen met een grote investering van tijd en geld, zoals dat nu al gedeeltelijk gebeurt. De problematiek gaat vaak over jongeren – wat niet zo vreemd is in een zo kinderrijke buurt. Sommige van die jongeren geven overlast, maar de meeste niet. Voor het merendeel geldt slechts dat zij een groter risico lopen om op achterstand te komen dan leeftijdsgenoten elders.

6.2 De straten

De problematiek in de H-buurt verschilt van straat tot straat. Als de cijfers uit de tabellen in de voorgaande hoofdstukken wordt gewogen dan ontstaat het volgende beeld.

Tabel 5.1 Gewogen oordeel

	Uitkeringen	Werkloosheid	Contact Leerplicht- ambtenaar	Woontuur	Overlast	Aangiftes	Een- oudergezinnen
Hoogoord	++	++	+	+	+	++	+
Hofgeest	--	+	-	+	--	+	--
Haag en Veld	-	-	++	+	-	+	-
Hogevecht	+	+	-	+	+	+	--
Haardstee	++	++	-	--	++	++	+
Hoptille	-	--	-	-	--	+	--
Huigenbos	+	-	--	-	--	--	+
Hakfort	--	--	+	-	++	--	+
Heesterveld	-	--	--	-	-	+	-
Huntum	++	++	++	++	+	--	++

De '-' in de kolom 'Uitkeringen' en de rij 'Haag en Veld' betekent dat in Haag en Veld iets meer (bijstands)uitkeringen per hoofd van de bevolking worden verstrekt dan het gemiddelde van de H-buurt, maar dat het dicht tegen het gemiddelde aanzit. In Hofgeest worden, zo blijkt uit de '-' in dezelfde kolom, worden fors meer uitkeringen verstrekt. Voorzichtigheid is bij de interpretatie geboden. Zo is het ontvangen van een bijstandsuitkering geen disqualificatie van iemand – het is een situatie die uit omstandigheden voortvloeit. De minnen en plussen moeten dus niet gezien worden als een waardeoordeel.

Hieronder wordt per straat wel een oordeel geveld over sociale staat. Dat gebeurt op basis van het beeld dat uit alle plussen en minnen naar voren komt. Gezien het feit dat vaak sprake is een gecombineerde problematiek is het dan (met een gezonde slag om de arm) mogelijk een overkoepelende conclusie per straat te trekken.

Vooraf is het belangrijk om te vermelden dat een deel van de problematiek zich verplaatst. Als in een bepaald gebied de hangjongeren worden geweerd, dan duiken ze elders weer op.

Hoogoord

Van alle straten in de H-buurt lijkt Hoogoord er het beste voor te staan. Het aantal uitkeringen en het aantal werklozen is er laag in vergelijking met andere straten.

Hoewel sprake is van vervuiling door drugsgebruikers en vernieling in de trappenhuizen en er bovendien wordt gehangen, wordt er wel veel minder aangifte gedaan bij de politie. Ook het aantal overlastmeldingen bij de politie is lager dan gemiddeld voor de H-buurt.

Mensen blijven relatief langer in Hoogoord wonen dan in veel andere straten in de buurt. Wellicht heeft het hoge percentage koopwoningen in Hoogoord met de gunstige uitkomsten te maken. Ook kan de nabijheid van de Amsterdamse Poort een verklaring zijn.

Hofgeest

Met Hofgeest gaat het niet zo goed in vergelijking met het gemiddelde in de H-buurt. Er is veel overlast. Ook is het aantal eenoudergezinnen er behoorlijk hoog, wat een indicatie kan zijn dat zaken als vroegtijdig schoolverlaten en andere jeugdproblematiek hier een rol spelen. De overlast vindt vooral plaats aan de kant van Hoptille. De koopwoningen in dit complex bevinden zich juist aan de andere kant.

Haag en Veld

Met Haag en Veld gaat het redelijk goed. De straat zit op of rond het gemiddelde van de H-buurt. Er wordt regelmatig overlast gemeld aan de politie, maar niet zo veel als in sommige andere straten in de H-buurt. Haag en veld bestaat voor een deel uit koopwoningen.

Hogevecht

Hogevecht doet het bovengemiddeld goed. Wel is het aantal eenoudergezinnen er behoorlijk hoog wat kan duiden op jeugdproblematiek. Net als in Haag en Veld wordt regelmatig overlast gemeld, maar niet bovenmatig. Hogevecht bestaat voor een deel uit koopwoningen.

Haardstee

Haardstee springt er goed uit in vergelijking met de meeste straten in de H-buurt. Er is minder werkloosheid en er wordt minder een beroep gedaan op een uitkering. Ook overlastmeldingen en aangiftes zijn in veel mindere mate afkomstig uit Haardstee. Dit wordt bevestigd in interviews.

Het valt op dat de bewoners vrij kort in de straat blijven wonen. Zou dit komen omdat Haardstee voor hen fungeert als eerste stap in hun wooncarrière: een starterswoning die je vrij snel weer verlaat als je wat meer gaat verdienen? Het complex is hoe dan ook goed gelegen in de nabijheid van de Amsterdamse Poort. Haardstee kent enkele koopwoningen.

Hoptille

Hoptille staat vanouds bekend als het zorgenkindje van de H-buurt. De cijfers bevestigen dat, hoewel Hofgeest, Heesterveld en Huigenbos het ook slecht doen. Misschien dat de cijfers nog geflatteerd zijn omdat de 'lage Hoptille' het gemiddelde over de straat opkrikt. De overlastmeldingen zijn legio, hetgeen niet hoeft te verbazen met hangjongeren voor de deur van de portiekwoningen. Hoptille heeft meer eenoudergezinnen dan het gemiddelde van de H-buurt.

Huigenbos

De cijfers zijn niet gunstig voor Huigenbos. Het aantal overlastmeldingen en aangiften is erg hoog. Dit zou gedeeltelijk te maken kunnen hebben met de renovatie (die toen aanstaande was). Eigenlijk zou je over een jaar nog eens moeten meten hoe het er voor staat. Het valt op dat voor zowel Huigenbos als Hakfort in de interviews wordt gemeld dat er geen drugsproblematiek is en niet wordt gehangen, hetgeen nagenoeg wordt bevestigd door de overlastmeldingen.

Mensen blijven korter in Huigenbos wonen dan het gemiddelde van de buurt. Ook dit zou met renovatie te maken kunnen hebben.

Hakfort

Het beeld voor Hakfort is niet bijzonder rooskleurig. Alleen de overlastmeldingen zijn een stuk lager dan het gemiddelde van de buurt. Het aantal aangiftes is echter een stuk hoger. Ook kent het complex relatief veel mensen met een uitkering en werklozen.

Heesterveld

Heesterveld doet het over bijna de hele linie niet goed. Er worden alleen iets minder aangiftes gedaan dan het gemiddelde van de H-buurt. Er is behoorlijk wat overlast door geluid en vervuiling. Vooral in de zomer worden familiefeesten georganiseerd die de hele buurt in beslag nemen. In Heesterveld woont een zestal probleemgezinnen.

De werkloosheid in Heesterveld is groter dan het gemiddelde van andere straten.

Huntum

Huntum doet het, op Hoogoord na, het best van de straten in de H-buurt (op basis van de in deze analyse verzamelde cijfers). Alleen wat betreft aangiftes doet de straat het slecht. Vernieling, straatroof en diefstal uit het bedrijf komen nogal eens voor. Voor de overige cijfers springt Huntum er vaak het beste uit.

6.3 Aanbevelingen

Op basis van de uitkomsten van de sociale analyse is een tiental aanbevelingen opgesteld. De aanbevelingen zijn opgesplitst in korte termijn en lange termijn maatregelen. Beide soorten maatregelen vergen een extra investering bovenop de activiteiten en programma's die nu al lopen.

Korte termijn maatregelen leveren snel een zichtbaar resultaat op. Lange termijn maatregelen hebben een periode van minimaal twee tot drie jaar nodig voordat hun effecten merkbaar worden. De bedoeling is dat de H-buurt hierdoor structureel op een hoger niveau komt. Als dit het geval is dan kunnen de extra inspanningen op de korte termijn weer wat teruggeschroefd worden.

Korte termijn maatregelen

De nadruk ligt op beheer, onderhoud en handhaving.

1 Grof vuil meteen weg

Grof vuil wordt in de H-buurt opgehaald op vrijdag. De doorgaanse verhuizing of opruiming vindt echter plaats in het weekeinde. Restanten worden op straat gezet en pas na een week opgeruimd. Hoewel het tegen de regels is, is dit in buurten met grote anonimiteit iets dat moeilijk te veranderen is. Grof vuil moet bij voorkeur niet langer dan een avond en een ochtend staan. Daarom zou de ophaaldag moeten worden gewijzigd. Een andere mogelijkheid is dat de milieupolitie meer flexibel zou moeten optreden en daarvoor ook bereikbaar moet zijn.

2 Direct vervuiling en vernieling blijven aanpakken in en om complexen
Vervuiling en vernieling in en om de complexen worden door huismeesters en de woningcorporaties in een aantal complexen vaak nog dezelfde dag aangepakt. Dit beleid moet onverminderd worden voortgezet. In flats waar nog geen huismeester is wordt aanbevolen hier een huismeester aan te stellen.

In het bijzonder moet gepraat worden over de openbare ruimte in de directe nabijheid het complex, waar bewoners regelmatig afval en grof vuil deponeert. Dit soort vervuiling blijft vaker liggen. Wellicht dat de huismeesters een grotere rol kunnen spelen om te zorgen dat het meteen opgeruimd wordt. Een huismeester vergroot tevens het gevoel van veiligheid, is een aanspreekpunt voor bewoners, spreekt op zijn beurt bewoners aan op hun verantwoordelijkheid en fungeert als uithangbord van de corporatie.

3 Duidelijkheid over meldpunt

Meldingen over overlast, vernieling en vervuiling komen bij minstens drie instanties binnen: de politie, de corporaties en het stadsdeel. Het gevolg hiervan is dat bewoners niet precies weten bij wie ze moeten zijn, en dat bij geen van de drie partijen een totaalbeeld aanwezig is. Voorgesteld wordt om duidelijk aan bewoners te communiceren bij wie ze voor welk soort meldingen terecht kunnen. Dat kan bijvoorbeeld door middel van een foldercampagne en posters in de complexen. Daarnaast wordt voorgesteld om periodiek (bijvoorbeeld halfjaarlijks) de meldingen naast elkaar te leggen en er met de betrokken partijen een oordeel over te vellen en eventueel maatregelen te nemen.

4 Hopi-boys 'klein' houden

Als het warmer wordt, neemt de overlast van hanggroepen toe. Vooral de hopi-boys zijn verantwoordelijk voor onveiligheidsgevoelens en andere overlast. Niettemin vormen de hopi-boys maar een kleine groep en zijn ze geenszins representatief voor de jongeren in de H-buurt. Als blijkt dat de aandacht voor de hopi-boys weer toeneemt, is het belangrijk voor politie en stadsdeel om de boodschap te blijven communiceren dat het om een kleine, niet-representatieve groep gaat. Er kan dan ook gewezen worden op het jongerenbeleid dat door het stadsdeel gevoerd wordt en gericht is op jongeren die wel een positieve instelling hebben.

Lange termijn maatregelen

Lange termijn maatregelen zijn onder meer gericht op sociale verbeteringen.

5 Huur naar koop

Eigenaar-bewoners leggen een grotere zorg voor hun woning en hun woonomgeving aan de dag dan huurders en wonen gemiddeld langer in hun woning. Daarom is een deel van de huurwoningen koopwoning geworden. Dit beleid zou kunnen worden voortgezet in delen van flats waar dit nog niet is gebeurd en uitgebreid in de flats waar al wel een aantal koopwoningen is.

6 Eis inkomen uit werk

Om een meer draagkrachtige groep bewoners te krijgen, is het mogelijk de eis op inkomen uit werk te stellen voor nieuwe bewoners (wetgeving hierover staat in de zogenaamde 'Rotterdam-wet'). Dit kan gedaan worden in complexen met veel bijstandsuitkeringen: Hofgeest, Haag en Veld, Hoptille, Hakfort en Heesterveld.

7 Sneller uitplaatsen

Ymere heeft een aanzet gedaan om overlastgevende bewoners sneller uit hun woning te krijgen middels snelrecht. Dit moet verder worden onderzocht. Woningcorporaties en stadsdelen zouden hun ervaringen en jurisprudentie hierin kunnen delen. De versnelde uitplaatsingen moeten met name gebeuren in de portiekwoningen van Hoptille en in Heesterveld.

8 Armoedebeleid intensiveren

De H-buurt kent vele arme bewoners. Hoeveel precies is onduidelijk. Het armoedebeleid wordt door MaDi uitgevoerd. Het gaat op basis van aanvraag – alleen mensen die het verzoek indienen tot ondersteuning worden geholpen. Volgens MaDi is in Haardstee en Hoptille een concentratie van cliënten. In deze complexen zou, bij wijze van pilot, een actiever armoedebeleid gevoerd kunnen worden. Dat zou kunnen gebeuren door van deur tot deur te gaan, of een spreekuur ter plekke te organiseren. In ieder geval is het belangrijk om informatie over mogelijke armoedebestrijding makkelijk en overzichtelijk aan te bieden aan de bewoners.

9 Vrijtijdsbesteding jongeren

In de H-buurt wonen relatief veel jongeren en kinderen. Zij zijn de toekomst van de buurt. Een groot deel van hen woont in gezinnen met weinig financiële middelen. Dat betekent dat thuis geen geld is om aan sport, spel en ontspanning te besteden. Hier kunnen stadsdeel, scholen en corporaties een belangrijker rol spelen. Is het mogelijk om op structurele basis mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding voor jongeren en kinderen in de H-buurt te creëren?

10 Urgenten weren

Urgenten zijn huishoudens die snel een woning nodig hebben. Daarbij kan gedacht worden aan alleenstaande (net gescheiden) moeders met kleine kinderen en personen die elders overlast hebben veroorzaakt. Alhoewel het niet met zekerheid is vastgesteld kun je vermoeden dat het plaatsen van urgenten een negatieve invloed heeft op de sociale samenhang in een wooncomplex. Daarom wordt aanbevolen om urgenten (een bepaalde periode) niet meer in de H-buurt, maar in andere buurten te plaatsen. In ieder geval zou dit moeten gaan gelden in complexen die het relatief slecht doen: Hofgeest, Hoptille, Huigenbos, Hakfort en Heesterveld.

11 Duidelijk maken welke inspanningen de partijen leveren

In de H-buurt worden op meerdere terreinen al maatregelen, programma's en activiteiten uitgevoerd om de sociale situatie, de leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie van de bewoners te verbeteren. Dit zou duidelijker onderling gecommuniceerd en afgestemd kunnen worden. De samenwerkende partijen zouden ook eendrachtig naar buiten moeten treden over hun aandacht en inspanningen voor de H-buurt. Dat zou kunnen door middel van een nieuwsbrief.

Tenslotte

Als de maatregelen die op basis van dit rapport (en eventueel een bewonersonderzoek) uitgevoerd gaan worden is het belangrijk de voortgang te monitoren. Het effect van maatregelen moet zoveel mogelijk hard gemaakt worden.

Bijlagen

Bijlage 1 Geïnterviewde sleutelpersonen

- Johan Andréé; Sectormanager diensten 12+
- Hendrik Comvalius; Arbeidstoeleiding
- Leida van Duijn; Rochdale
- Jack Jonkman; Politie Buurtregisseur oude H
- Math van Loo; SGR (scholengemeenschap Reigerbos).
- Cor Marengo; Spirit
- Rob Oldigs; Ymere
- Debby Saptенno, Dino Benfield, Otmare Rondei; SDZO, leerplicht en RMC Patrick Struiken; Politie Buurtregisseur nieuwe H
- Gert Tusveld; basisschool De Rozemarn
- Wilma Wassenaar; SDZO

Bijlage 2 Responseverantwoording bewonersenquête

Overzicht van het aantal respondenten van de bewonersenquête.

Tabel I Kenmerken respondenten bewonersenquête

Kenmerk	aantal
Man	65
Vrouw	54
Leeftijd tot ca 30	47
Leeftijd ca 30-55	50
Ouder dan 55	21
Hoogoord	11
Hofgeest	14
Haag en Veld	20
Hogevecht	9
Haardstee	5
Hoptille	10
Huigenbos	13
Hakfort	9
Heesterveld	10
Huntum	3
Elders; in de nabije omgeving	15
Totaal	119